

Ett aktivitetskrav för rätt att överklaga vissa beslut om lov mm

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) tillstyrker förslaget om att beslut om lov och förhandsbesked endast ska få överklagas av den som skriftligen framfört synpunkter på ansökan som inte blivit tillgodosedda.

SKL anser att det måste förtydligas hur den som framfört synpunkter ska anses ha fått ta del av vad andra tillfört ärendet och vilken tid man anser vara skäligen för berörda att inkomma med sina synpunkter.

SKL anser att det ska förtydligas att den som vill framföra synpunkter ska kunna göra det en gång, och att byggnadsnämnden därefter ska göra avvägningar och bedömningar utifrån inkomna synpunkter.

SKL anser att kommuniseringskyldigheten bör begränsas till att bara avse kända sakägare i enlighet med Boverkets förslag i del 2 av remissen, för att kretsen inte ska få en orimligt stor omfattning.

SKL anser att förslagets effekter på tioveckorsregeln för handläggning av bygglov inte är tillräckligt klarlagda.

SKL anser att möjligheten till kungörelse då ett stort antal personer ska underrättas ovillkorligen måste behållas.

SKL tillstyrker förslagen i remissens del 2. Det är mycket positivt att rågrannars rätt att överklaga förhandsbesked och lov förtydligas och begränsas.

SKL anser att övergångsbestämmelser är avgörande för att det inte ska råda några tveksamheter om för vilka ärenden nya bestämmelser gäller.

SKL anser att det är till god nytta för kommunerna om förändringarna exemplifieras tydligt i förarbetena. Boverkets rapport är en bra grund för det.

Sveriges Kommuner och Landstings synpunkter

En remiss i tre delar

Remissen innehåller tre olika delar:

1. Näringsdepartementets promemoria Ett aktivitetskrav för rätt att överklaga vissa beslut om lov mm
2. Boverkets rapport (2016:26) Begränsad skyldighet att underrätta och rätt att överklaga enligt plan- och bygglagen

3. Förslag till ändring i 9 kap. 41 b § plan- och bygglagen i Näringsdepartementets promemoria Nya steg för en effektivare plan- och bygglag (Ds 2014:31)

Ett aktivitetskrav för överklagande av vissa beslut om bygglov

I remissens del 1 föreslås att beslut om lov och förhandsbesked endast ska få överklagas av den som skriftligen framfört synpunkter på ansökan som inte blivit tillgodosedda. SKL tillstyrker detta förslag, under förutsättning att nedanstående synpunkter beaktas.

Enligt remissens del 1 ska inskränkningen i rätten att överklaga inte gälla i de fall sakägare inte har beretts tillfälle att yttra sig över vad andra tillfört ärendet, om detta har påverkat beslutet. Hur det ska gå till beskrivs inte i promemorian. Sökanden eller fastighetsägare ska redan idag underrättas om vad andra tillfört ärendet (9 kap. 26 §). Det är oklart om man i promemorian menar att alla som yttrat sig ska underrättas på samma sätt om vad andra tillfört ärendet. Inte heller framgår det vad som skulle hända om ytterligare synpunkter tillförs ärendet i det skedet.

SKL anser att det måste förtydligas hur den som framfört synpunkter ska anses ha fått ta del av vad andra tillfört ärendet och vilken tid man anser vara skälig för berörda att inkomma med sina synpunkter. SKL anser också att det ska förtydligas att den som vill framföra synpunkter ska kunna göra det en gång, och att byggnadsnämnden därefter ska göra avvägningar och bedömningar utifrån inkomna synpunkter.

SKL anser också att kommuniceringsskyldigheten bör begränsas till att bara avse kända sakägare i enlighet med Boverkets förslag i del 2 av remissen, för att kretsen inte ska få en orimligt stor omfattning.

Påverkan på handläggningstiden för bygglovärenden

PBL innehåller ett krav på handläggningstid för bygglovärenden. Remissen berör inte hur den handläggningstiden påverkas av föreslagna förändringar. Det är därmed inte klarlagt i remissunderlaget att det förändrade förfarandet är förenligt med dagens tioveckorsregel.

SKL anser att förslagets effekter på tioveckorsregeln för handläggning av bygglov inte är tillräckligt klarlagda. Ytterligare uppgifter för byggnadsnämnden eller förändringar av handläggningen kan inte införas i lagen utan att konsekvenserna för handläggningstiden utreds.

Former för underrättelse då ett stort antal personer ska underrättas

Idag kan byggnadsnämnden om ett stort antal personer ska underrättas anslå underrättelsen på kommunens anslagstavla, föra in den i en ortstidning eller sprida informationsblad till boende istället för att underrätta dem per post. I remissens del 1 föreslås att den möjligheten tas bort.

Motiven till detta är att inskränkningen i möjligheten att överklaga ska förenas med garantier för att underrättelse verkligen når fram till sakägarna. Det framgår inte av remissmaterialet att systemet med underrättelse på kommunens anslagstavla, införande i ortstidning eller informationsblad till boende skulle vara icke fungerade eller inte tillräckligt rättssäkert idag. I remissen visas inte heller att användningen av kungörelseförfarandet skulle överutnyttjas. Skälen till att ta bort denna möjlighet är därmed svårbegripliga.

Att ta bort denna möjlighet om ett stort antal personer ska underrättas, kan få mycket stora konsekvenser för byggnadsnämnden och den bygglovssökande. När det gäller åtgärder på fastigheter med många rågrannar blir en borttagen möjlighet till kungörelse särskilt problematisk. Det kan delvis lösas av ett samtidigt genomförande av förtydligandena avseende rågrannars rättigheter i remissens del 2, men det framgår inte tydligt av det remitterade förslaget om det är avsikten.

SKL anser att möjligheten till kungörelse då ett stort antal personer ska underrättas ovillkorligen måste behållas. Att ta bort möjligheten skulle leda till stora konsekvenser för byggnadsnämnden och bygglovprocessen i sig i form av utökad administration, tidsåtgång och kostnader som står helt i motsats till syftet med förslagen till förenkling av lagstiftningen.

Rågrannars rätt att överklaga förhandsbesked och lov

SKL tillstyrker förslagen i remissens del 2. Det är mycket positivt att rågrannars rätt att överklaga förhandsbesked och lov förtydligas och begränsas.

Att inte behöva skicka meddelande till den som beslutet uppenbarligen inte angår

SKL tillstyrker förslaget till ändring i 9 kap. 41 b § i enlighet med del 3 av remissen.

Det bör tydliggöras i förarbetena att de som avses med begreppet ”uppenbarligen inte angår” är helt och hållet överensstämmande med den krets som inte ska underrättas enligt den föreslagna nya 9 kap. 25 §.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

I del 1 av remissen, Näringsdepartementets promemoria, finns inget förslag på övergångsbestämmelser. Det gör det däremot i del 2, Boverkets rapport.

För att handläggning av ärenden ska kunna ske korrekt och rättssäkert och för att kommunen ska hinna göra nödvändiga förändringar i exempelvis handläggningsstöd och taxor, får det inte finnas några oklarheter kring vilka ärenden som omfattas av vilken lagstiftning. Finns inga övergångsbestämmelser kan det tolkas som att den nya lagstiftningen ska tillämpas även i pågående ärenden, i enlighet med grundläggande förvaltningsrättsliga principer. Det skulle kunna leda till långtgående konsekvenser för både handläggning och överprövning. Det måste vara helt tydligt att förändringar i lagstiftningen inte gäller ärenden som påbörjats innan förändringens ikraftträdande.

SKL anser att övergångsbestämmelser är avgörande för att det inte ska råda några tveksamheter om för vilka ärenden nya bestämmelser gäller.

Utarbetande av exempel på när de förändrade bestämmelserna blir tillämpliga

Boverket föreslår i sin rapport i del 2 av remissen att regeringen i förarbeten till den föreslagna lagändringen ska ge exempel på situationer där bedömningarna kan bli annorlunda än idag.

SKL anser att det är till god nytta för kommunerna om förändringarna exemplifieras tydligt i förarbetena. Boverkets rapport är en bra grund för det.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande